

Příběh panenky se srdíčkem v hrudi

Navštívíte-li výstavu Hračky ze staré pudy ve vsetínském zámku, povšimnete si i poněkud ne-nápadné látkové panenky – „Hadrové Ančky“, která je považována za nejstarší nepřetržitě vyráběnou textilní hračku na světě! Její příběh se začal odehrávat v Americe před téměř sto lety...

V roce 1915 získal americký výtvarník, novinář, spisovatel a hudebník Johnny Barton Gruelle (1880–1938) u patentového úřadu Spojených států ochrannou známku na design textilní panenky „Raggedy Ann“. K jejímu návrhu ho inspirovala obyčejná panna podomácku ušitá ze zbytků látek, nalezená na půdě domu Gruellových ve státě Ohio.

Staré panence přimaloval Gruell obličej, opatřil jí nové šaty a věnoval ji dceři Marcelle. Po předčasném smrti dcerky (zemřela ve 13 letech) nechává otec její oblíbenou hračku patentovat a barvitě příběhy ze života hraček na staré půdě, v nichž je právě hadrová panenka hlavní hrdinkou, vydává roku 1918 knižně s vlastními ilustracemi.

Skromně vypadající Gruellova panenka „otrhané“ Anny se v následujících desetiletích stala nejen v Americe, ale i v dalších anglicky a španělsky mluvících zemích velmi populární hračkou. I u nás se těšila velké oblibě. V českém překladu byla kniha vydána v roce 1929 pod názvem Hadrová Ančka. (V roce 1994 vyšla nově v přepracované verzi Ljuby Skořepové.) Doplňkem prvního knižního vydání byla i textilní panenka. Její autorkou a ilustrátorkou české verze knihy byla pozapomenutá pražská malířka německého původu Otty Schneiderová (1875–1957), která ve svém návrhu sice dodržela

hlavní znaky Gruellovy patentované předlohy, ale zároveň vyšla z místní tradice a vytvořila mile prostou, něžnou panenku, která je bližší českému naturelu.

Jeden exemplář „Hadrové Ančky“ – panenky vysoké 34 cm s tělíčkem vycpaným vatoú a opatřeným všitým srdíčkem, s vlněnými vlasy a s očima z černých korálků – je zastoupen i v textilní sbírce Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, kam se panenka dostala jako součást kolekce hraček z pozůstalosti malířky Marie Fischerové Kvěchové. S Ančkou si hrávala malířčina dcera Jelena, pozdější etnografka Národního muzea.

Sbíрку hraček zlínského muzea můžete na interaktivní výstavě ve vsetínském zámku obdivovat až do 29. září. Výstava bude zahájena v neděli 5. května v rámci zážitkového programu pro rodiny s dětmi Hrátky v galerii (14-16 hod.).

Hadrová Ančka, sbírka MJVM ve Zlíně (Foto: V. Kříž)